

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-02-19
Besvaras senast
2021-03-09

Till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2020/21:498 Reformeringen av Arbetsförmedlingen

Under den före detta Alliansens tid vid makten gjordes en satsning på jobbcoacher. Arbetsförmedlingen skulle konkurrensutsättas, och de arbetssökande skulle få välja mellan en mängd av privata aktörer. För att göra detta möjligt använde sig Alliansen av lagen om valfrihetssystem, LOV. Utifrån denna lagstiftning kan samtliga företag som uppfyller de grundläggande kraven sluta avtal med Arbetsförmedlingen.

Denna lagstiftning visade sig vara mycket problematisk när den användes för arbetsmarknadstjänster. Kraven var lågt ställda, exempelvis krävdes det inte att den privata aktören hade coachutbildning eller var certifierad inom området. Utöver de lågt ställda kraven var kontrollen av de privata aktörerna bristfällig. Enligt Konkurrensverket genomfördes inga kvalitetsinspektioner alls under 2012 och 2013.

Efter att de privata aktörerna erhållit avtal med Arbetsförmedlingen var det upp till aktören själv att se till att arbetssökande valde just denna aktör som jobbcoach. Det öppnade upp för oegentligheter. De arbetssökande erbjöds gåvor av olika slag i utbyte – allt från biobiljetter till datorer och Ipadar.

En granskning som utfördes av TV4 visade att jobbcoacherna ägnade sig åt allsköns metoder som till exempel hypnos, hjärtfrekvensterapi och healing. Svenska Dagbladet rapporterade 2011 om en jobbcoach som ville sätta elektroder i örsnibben på en arbetssökande med syftet att den arbetssökande skulle nå en inre balans.

Satsningen på jobbcoacher kostade miljarder, men resultaten uteblev. Det gick inte att påvisa någon effekt av insatsen.

Som en del av etableringsreformen infördes så kallade etableringslotsar för nyanlända. Återigen användes lagen om valfrihetssystem, nu med syfte att hjälpa nyanlända till arbete.

Misslyckade arbetsmarknadsåtgärder är inte ovanliga, men detta blev ett haveri utan dess like. Lotssystemet fick skrotas under extraordinära omständigheter. Arbetsförmedlingens dåvarande generaldirektör Mikael Sjöberg meddelade att han, trots avsaknad av riksdagsbeslut, kände sig nödgad att lägga ned hela programmet. Sjöberg hänvisade till att det finns förordningar som säger att han

måste hushålla med statens medel och att det finns en arbetsmiljölag som säger att han måste se till att medarbetarna har en rimlig arbetsmiljö.

Det visade sig att Sjöberg hade goda skäl för sitt agerande. Bakom lotsverksamheten dölde sig organiserad brottslighet, hot, människosmuggling och utpressning. Lotsföretagen handlade dessutom med folkbokföringsadresser. De bytte arbetssökande med varann för att få ut mer ersättning från staten. Det visade sig också att vissa lotsföretag hade använt sin plattform för att rekrytera stridande till terrororganisationen IS. Arbetsförmedlingen fick därför koppla in Säpo. Utöver detta riktades dödshot mot Arbetsförmedlingens personal från vissa lotsföretags representanter.

Vid denna tid var Socialdemokraterna starkt kritiska till upphandlingsförfarandet och dess resultat. Trots detta valde regeringen att använda sig av just lagen om valfrihetssystem vid den överenskomna reformeringen av Arbetsförmedlingen. Detta uttrycks tydligt i januariavtalet. Efter hot om misstroendevotum mot arbetsmarknadsminister Eva Nordmark valde regeringen att revidera detta och i stället lova att reformeringen av Arbetsförmedlingen inte ska bygga på LOV. Därmed drogs hotet om misstroendevotum tillbaka.

I dagarna har det visat sig att Arbetsförmedlingen ändå arbetar vidare utifrån LOV när nya aktörer ska upphandlas. Arbetsförmedlingens tillförordnade förvaltningsdirektör Martin Kruse låter meddela att regeringen inte har lämnat någon styrning till myndigheten om hur myndigheten ska genomföra sina upphandlingar.

Med anledning av detta vill jag fråga arbetsmarknadsminister Eva Nordmark:

1. Har ministern för avsikt att hålla överenskommelsen om att reformeringen av Arbetsförmedlingen inte ska bygga på LOV?
2. Om inte, vilka åtgärder avser ministern att vidta för att undvika att tidigare problematik inte upprepas?

.....

Magnus Persson (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders